

ONDER DE AANDACHT

VERSPREIDINGSGEGEVENS HERPETOFAUNA (HERHAALDE OPROEP)

De eerste atlas over de Limburgse herpetofauna die in 1992 verscheen was gebaseerd op 20.133 verspreidingsgegevens, verzameld over de periode 1980-1990 (11 jaar). In een eerdere oproep in het Maandblad gaf ik aan dat de databank van de Herpetologische Studiegroep inmiddels weer was gegroeid met ongeveer 16.000 nieuwe data en dat de verwachting was dat er zeker nog 3000 gegevens bij zouden komen. Achteraf bleek dat een te lage schatting. Inmiddels is duidelijk dat over de tweede atlasperiode van 1991-2002 (wederom 11 jaar) het aantal data zal oplopen tot meer dan 22.000. Dat is vooral te danken aan de inzet van de leden van het Genootschap, speciaal die van de Herpetologische Studiegroep.

Naar aanleiding van de eerste oproep hebben diverse Genootschappers hun notitieboekjes nog eens nageplozen op achtergebleven gegevens. Toch is ook duidelijk dat niet iedere waarnemer heeft gereageerd. Uit een voorlopige analyse van het databestand blijkt zelfs dat niet iedereen die aan de eerste atlas heeft bijgedragen al waarnemingen heeft opgestuurd. Het manco in de verzamelde data zit op dit moment vooral in de verspreidingsgegevens van de gewone soorten, zoals Bruine kikker, Groene kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander die achterblijven bij de verwachtingen. Iedere aanvulling op de bezetting van

kilometerhokken voor deze soorten (al is het maar een enkele waarneming) is welkom. Vooral in Zuid- en Noord-Limburg liggen nog grote witte vlekken. Om een goede vergelijking te kunnen maken van beide perioden is het absoluut noodzakelijk dat de bestanden evenwichtig zijn opgebouwd. Daarom bij deze nogmaals de vriendelijke, doch dringende oproep, om alle boekjes, aantekenschriften, databestanden en dergelijke nog eens grondig na te lopen op niet ingeleverde waarnemingen van deze diersoorten.

Mocht u steun nodig hebben in de vorm van waarnemingsformulieren of informatie willen over de data die u wel al hebt ingeleverd, neem dan contact op met het bureau. Henk Heijligers is graag bereid u verder te helpen. Ingevulde kaarten en formulieren kunnen het beste ook naar het bureau worden opgestuurd.

Wat de voorbereidingen op de atlas zelf betreft het volgende. De stuurgroep is inmiddels een aantal keren bij elkaar geweest om de opzet van de atlas door te spreken. Voor het aantrekken van een faciliterende projectcoördinator zijn de subsidieaanvragen inmiddels via het bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap verzonden. De eerste ambtelijke reacties van de beoogde subsidieverstrekters op het plan zijn bemoedigend. In het projectmanagement neemt behalve ondergetekende ook Joof Teeuwen zitting. De auteurs voor de verschillende soorten zijn aangezocht. Door Harry van Buggenum wordt een voorbeeldtekst uitgewerkt. Kort-

om, tot nu toe verloopt alles volgens plan. Als de projectcoördinator nog dit jaar kan worden aangesteld zal het project eind 2004 zijn afgerond en kunt u tegen die tijd een volgende atlas tegemoet zien in de reeks zoals die met de vissen en de vlinders is ingezet. Het zou toch zonde zijn als uw naam als waarnemer in de atlas zou ontbreken.

Ton Lenders

LANDELIJKE VLINDERDAG 2003: VLINDERS EN LIBELLEN IN DE REGIO

Tijdens de Landelijke vlinderdag op zaterdag 8 maart 2003 (helaas valt deze dag samen met de Genootschapsdag, zie binnenzijde omslag) is er een gevarieerd programma met onder andere aandacht voor dagvlinders in Zeeland, nachtvlinders in Drenthe, libellen in Friesland en de Mechelse heide in België. Tijdens de pauze kan men een bezoek brengen aan de informatiemarkt waar boeken, verrekijkers en andere artikelen te koop zijn. Tevens vindt er traditioneel ook weer de uitreiking van de gouden vlinder plaats. Hiervoor zijn vier kandidaten genomineerd.

De dag vindt plaats in De Reehorst in Ede. Men kan zich aanmelden via het telefoonnummer 0317-467346. De kosten voor deelname bedragen € 7,50. Deelname aan de lunch kost € 12,50.

BINNENWERK BUITENWERK

WOENSDAG 5 FEBRUARI houdt Piet Sogeler voor de **Vlinderstudiegroep** een voordracht over **Melitaea**, een geslacht uit de familie van de Parelmoervlinders. De bijeenkomst vindt plaats in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang 20.00 uur.

DONDERDAG 6 FEBRUARI organiseren **IVN**, **CMNE** en **Kring Maastricht** een discussieavond over de nieuwe Flora- en Faunawet. Eerst geven Paul Voskamp (Provincie Limburg) en Herman Krint (AID) uitleg over de wet en de uitvoering ervan in de praktijk. Deze uitleg wordt gevolgd door een discussie, waaraan iedereen kan deelnemen. De bijeenkomst

wordt gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht en begint om 20.00 uur.

MAANDAG 10 FEBRUARI houdt Roland Dreesen voor **Kring Heerlen** een lezing over "Natuursteen in monumenten". Roland is geoloog en heeft in Belgisch-Limburg ruim 320 monumenten bekeken op het voorkomen van natuursteen. De lezing vindt plaats in de zaal van Stichting Botanische Tuin Kerkrade, St. Hubertuslaan 74 te Terwinselen (Kerkrade-West). Aanvang 20.00 uur.

VRIJDAG 14 FEBRUARI houdt Huub de Bruyn voor **Kring Venlo** een dialezing over vogels,

natuur, cultuur en historie van Tunesië. De lezing vindt plaats in Kinderboerderij Hagerhof te Venlo. Aanvang 20.00 uur.

ZONDAG 16 FEBRUARI houdt de **Plantenstudiegroep** een winterwandeling in het land van Herve (België) in de buurt van Abdij Val-Dieu. Jan Egelmeers (tel. 043-6042655) vertrekt met wandelaars om 10.00 uur vanaf NS-station Maastricht (oostelijke ingang aan de Meerssenerweg).

DINSdag 18 FEBRUARI houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belang-

stellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

VRIJDAG 21 FEBRUARI houdt John Adams voor **Plantenstudiegroep** een dialezing over het spaanse eiland Mallorca. Hij zal ingaan op het prachtige landschap met de vele endemische plantensoorten. De lezing wordt gegeven in het Natuurhistorisch Museum Maastricht en begint om 20.00 uur.

DINSDAG 25 FEBRUARI houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

DINSDAG 25 FEBRUARI is er een vergadering van het **Dagelijks bestuur** in het GroenHuis in Roermond.

DONDERDAG 27 FEBRUARI houdt Martijn Doorenbosch bij **Kring Venray** een lezing over de kolonisatie van poelen door amfibieën. De lezing begint om 20.00 uur en vindt plaats in het Gemeenschapshuis, Watermolenstraat 1 te Oostrum.

DINSDAG 4 MAART gaat de practicummiddag van de **Mossenstudiegroep** **NIET** door vanwege carnaval.

WOENSDAG 5 MAART houdt de **Vlinderstudiegroep** haar bijeenkomst in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang 20.00 uur.

DONDERDAG 6 MAART organiseert **Kring Maastricht** een lezing door Wouter Jansen over Sprinkhanen. Aanvang om 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

ZATERDAG 8 MAART organiseert het **Genootschap** haar jaarlijkse Genootschapsdag. Voor verdere inlichtingen, zie de binnenomslag van dit maandblad.

MAANDAG 10 MAART organiseert **Kring Heerlen** een lezing over Tenerife. Tenerife is het grootste van zeven uit de oceaan oprijzende vulkaaneilanden. Door haar ligging en het milde klimaat is er een unieke flora ontstaan. Paul Spreuwenberg zal na een inleiding over de ontstaansgeschiedenis van het eiland, ingaan op de bijzondere plantensoorten en hun relatie tot de vaak barre groeiplaatsen en het wel zeer bijzondere landschap. De lezing

vindt plaats in de zaal van Stichting Botanische Tuin Kerkrade, St. Hubertuslaan 74 te Terwinselen (Kerkrade-West). Aanvang 20.00 uur.

DINSDAG 11 MAART houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

VRIJDAG 14 MAART heeft **Kring Roermond** Gerard Jonkman (Staatsbosbeheer) uitgenodigd voor een lezing over het Nationaal Park de Meinweg. De lezing vindt plaats in het GroenHuis, Godswederstraat 2 te Roermond. Aanvang 19.30 uur.

ZONDAG 16 MAART houdt de **Plantenstudiegroep** een winterwandeling in de omgeving van Bilzen (België). Bilzen is gelegen op de grens van de Kempen, het Maasland en Haspengouw. Bert Op den Camp (tel. 043-3622808, e-mail: bodcamp@home.nl) verwacht geïnteresseerde wandelaars om 10.00 uur achter NS-station Maastricht (oostelijke ingang aan de Meerssenerweg).

DINSDAG 18 MAART houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

VRIJDAG 21 MAART houdt Lily Gora (Voorzitter Plantenwerkgroep van Likona) voor de **Plantenstudiegroep** een lezing over het Midden-Limburgse Vijvergebied in de Belgische Kempen. Dit is een uitgestrekt gebied met plaspen, die in het verleden zijn gegraven vanwege de viskweek. Veel plassen zijn op een gegeven moment aan de natuur overgelaten, waardoor soorten als Kogelbies en Genadekruid er nu kunnen groeien. Maar ook de Boompikker en de Kwak worden er aangetroffen. De dialezing begint om 20.00 uur en vindt plaats in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

VRIJDAG 21 MAART organiseert **Kring Venlo** een lezing door René Gerats over beheer en verwachtingspatronen van Ravenvennen en Vreewater. Deze lezing vindt plaats in Kinderboerderij Hagerhof te Venlo. Aanvang 20.00 uur.

DINSDAG 25 MAART houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag

in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

DONDERDAG 27 MAART houdt Jan Kersten bij **Kring Venray** een lezing mossen. De lezing begint om 20.00 uur en vindt plaats in het Gemeenschapshuis, Watermolenstraat 1 te Oostrum.

DONDERDAG 27 MAART is er een vergadering van het **Algemeen bestuur** in het GroenHuis te Roermond.

DINSDAG 1 APRIL houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

WOENSDAG 2 APRIL houdt de **Vlinderstudiegroep** haar maandelijkse bijeenkomst in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang 20.00 uur.

DONDERDAG 3 APRIL organiseert **Kring Maastricht** en lezing over prehistorische rotstekeningen in Noorwegen door Bert Schaap, rotskunstdeskundige. Tijdens deze lezing zal hij uitvoerig ingaan op de verschillende vormen van arctische en subarctische rotskunst in dit gebied. Ook het klimaat, planten- en dierenwereld evenals de levenswijze van de arctische en subarctische jagers-verzamelaars-vissers zullen aan de orde komen. Aanvang 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

ZONDAG 6 APRIL organiseert **Kring Heerlen** een excursie in de Koeleboschgroeve. Joep Orbons (SOK) zal de vele cultuurhistorische waarden, zoals sporen van de kalksteenwinning en opschriften van blokbrekers, laten zien. Na de middagpauze volgt een lentewandeling in de omgeving, speciaal om de ontluikende voorjaarsflora te kunnen bewonderen. Stevige schoenen, warme kleding en een zaklamp (voor in de groeve) worden aanbevolen. Vertrek is om 10.30 uur vanaf de kleine parkeerplaats bij het gemeenschapshuis te Bemelen (vlakbij de kerk). Geïnteresseerden dienen zich op te geven bij Olaf Op den Kamp (tel. 045-5354560).

DINSDAG 8 APRIL houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden

den zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

DINSdag 8 APRIL is er een vergadering van het **Dagelijks bestuur** in het GroenHuis te Roermond.

VRIJDag 11 APRIL houdt Wouter Jansen voor **Kring Roermond** een lezing over sprinkhanen. De bijeenkomst wordt gehouden in het GroenHuis, Godswederstraat 2 te Roermond. Aanvang 19.30 uur.

ZONDag 13 APRIL organiseert de **Plantenstudiegroep** een voorjaarswandeling in het dal van de Ourthe tussen Esneux en Tilly (België). De eerste voorjaarsbloeiers in de helling-

bossen en op rotsen, zoals Gewone bosanemoon, Stinkend nieskruid en Voorjaarsganze-rik, zullen er weer te zien zijn. Ger Vrancken (tel. 0032-89731195) vertrekt om 10.00 uur met wandelaars vanaf NS-station Maastricht (oostelijke ingang aan de Meerssenerweg).

ZONDag 13 APRIL verzorgt **Kring Venlo** een vogelexcursie onder leiding van de faunagroep in de Romeinenweerd. Vertrek om 8.00 uur vanaf de ingang aan de D'Ohenweg.

DINSdag 15 APRIL houdt de **Mossenstudiegroep** haar wekelijkse practicummiddag in het IVN-gebouw te Ransdaal. Belangstellenden zijn welkom, maar dienen van tevoren contact op te nemen met Paul Spreuwenberg (tel. 045-3510661).

HERPETOLOGISCHE STUDIEGROEP

Contactpersoon: Y. Damstra, Bosstraat 15, 6071 XR Swalmen, herpetofauna@nhgl.org

PLANTENSTUDIEGROEP

Secretaris: Olaf Op den Kamp, Maria Gorettistraat 72, 6462 XS Kerkrade, planten@nhgl.org

SPINNENWERKGROEP LIMBURG

Inlichtingen: J.H.G. Peeters, tel. 043-3505484 (overdag), spinnen@nhgl.org

STUDIEGROEP ONDERAARDSE KALKSTEENGROEVEN

Secretaris: Joep Orbons, Houdaal 6, 6228 GH Maastricht, sok@nhgl.org

VLINDERSTUDIEGROEP

Secretaris: J. Queis, Spaanse singel 2, 6191 GK Beek, vlinders@nhgl.org

ZOOGDIERENWERKGROEP

Secretaris: Ludy Verheggen, Lijsterbeslaan 22, 6241 AN Bunde, zoogdieren@nhgl.org

PADDESTOELENSTUDIEGROEP

Inlichtingen: P.H. Kelderman, Herkenbroekerweg 23, 6301 EG Valkenburg, paddestoelen@nhgl.org

VISSENWERKGROEP

Inlichtingen: R. Akkermans, Wilhelminalaan 47, 6042 EL Roermond, vissen@nhgl.org

SPRINKHANENSTUDIEGROEP

Contactpersoon: W. Jansen, Wilhelminalaan 85, 6042 EM Roermond, sprinkhanen@nhgl.org

VOGELSTUDIEGROEP

Contactpersoon: R. van der Laak, Bethlehemstraat 34, 6418 GK Heerlen, vogels@nhgl.org

WERKGROEP BEHOUD SCHINVELDSE BOSSSEN EN BRUNSSUMMERHEIDE

Secretaris: P. Spreuwenberg, Aan de Slagboom 2, 6372 KW Schaesberg, brunssummerheide@nhgl.org

MOSSENSTUDIEGROEP

Contactpersoon: P. Spreuwenberg, Aan de Slagboom 2, 6372 KW Landgraaf, mossen@nhgl.org

WERKGROEP MEINWEG

Inlichtingen: W. Jansen, Wilhelminalaan 85, 6042 EM Roermond, meinweg@nhgl.org

STUDIEGROEP BLOEMEN EN BIJEN

Contactpersoon: L. Hensels, Tramstraat 9, 6088 EA Roggel, bijen@nhgl.org

LIBELLENSTUDIEGROEP

Contactpersoon: J.T. Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne, libellen@nhgl.org

MOLLUSKEN STUDIEGROEP LIMBURG

Contactpersoon: S. Keulen, Mesweg 10, 6336 VT Hulsberg, mollusken@nhgl.org

KRING MAASTRICHT

Voorzitter (a.i.): D.Th. de Graaf, Klokbekestraat 20, 6216 TR Maastricht, maastricht@nhgl.org

KRING HEERLEN

Voorzitter: P. Thomas, L.T.M.-weg 26, 6412 BP Heerlen, heerlen@nhgl.org

KRING VENLO

Voorzitter: J. Eenshuistra, L. van Beierenstraat 1, 5913 VM Venlo, venlo@nhgl.org

KRING ROERMOND

Voorzitter: M. de Ponti, Parklaan 10, 6045 BT Roermond, roermond@nhgl.org

KRING VENRAY

Secretaris: H. Heijligers, Lottumseweg 27, 5872 AA Broekhuizen, venray@nhgl.org

NATUURHISTORISCH M A A N D B L A D

REDACTIE G. Verschoor & H. Heijligers (hoofdredactie), D.Th. de Graaf, J.T. Hermans, M. Lejeune, A.J.W. Lenders & J.H. Willems (redactie), R. Steverink (redactie-assistent), Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, redactie@nhgl.org

RICHTLIJNEN VOOR KOPIJ-INZENDING Diegenen die kopij willen inzenden, dienen zich te houden aan de richtlijnen opgesteld door de redactie. Richtlijnen kunnen worden aangevraagd bij bovenstaand redactieadres of zijn te bekijken op de internetpagina van het Genootschap.

Basisonderwerp typografie: Graatsma in vorm, Maastricht.

Grafische verzorging: Van de Manakker, Grafische communicatie, Maastricht, vdmanakker@bvdml.nl.

Druk: SHD Grafimedia, Swalmen.

ISSN 0028-1107

COPYRIGHT Auteursrecht voorbehouden. Overname slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

DAGELIJKS BESTUUR F. Coolen (voorzitter), H. Schmitz (secretaris), H. van der Weijden (penningmeester), R. Akkermans (ondervoorzitter), J. Teeuwen (bestuurslid), Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, bestuur@nhgl.org

BUREAU Henk Heijligers (bureau manager) & Roel Steverink (bureau medewerker), Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470, bureau@nhgl.org

LEDENADMINISTRATIE N.A. van de Wal, Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470 ledenadministratie@nhgl.org; giro: 1036366, voor België: 000-1507143-54.

LIDMAATSCHAP € 25 p/j., jeugdleden t/m 23 j. & 65+-leden € 12,50; bedrijven, verenigingen, instellingen e.d. € 75.

BESTELLINGEN van publicaties, (oude) maandbladen en andere uitgaven: uitsluitend schriftelijk bij het Publicatiebureau Natuurhistorisch Genootschap, Groenstraat 106, 6074 EL Melick.

LOSSE NUMMERS € 3; leden € 2,50 m.u.v. extra dikke en themanummers (excl. porto).

INTERNET <http://www.nhgl.org>

STICHTING NATUURPUBLICATIES LIMBURG

Uitgever van publicaties, boeken en rapporten van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, J.T. Hermans, Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470, snl@nhgl.org

STICHTING DE LIERELEI

Projectbureau voor onderzoek op het gebied van natuur en landschap in de provincie Limburg, B. op den Camp, Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470, lierelei@nhgl.org

STICHTING NATUURBANK LIMBURG

Stichting voor het beheer van de waarnemingsgegevens van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, F. Coolen, Godswederstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470.

STICHTING IR. D.C. VAN SCHAÏK

Stichting voor het beheer van onderaardse kalksteengroeven in Limburg, Secretariaat, Postbus 2235, 6201 HA Maastricht, tel. 043-3216506, fax 043-3672585, vanschaikestichting@nhgl.org

Provincie

Het uitgeven van het Natuurhistorisch Maandblad wordt mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Limburg.

Limburg